

Lagmannen

Ert diarienummer Ju2018/02403/DOM

Justitiedepartementet

Enheten för processrätt och
domstolsfrågor

Remiss av departementspromemorian Snabbare lagföring (Ds 2018:9)

Inledning

Tingsrätten har begränsat sin granskning av promemorian till de förslag som direkt berör domstolarna. I de delar som inte omnämns nedan har tingsrätten inga synpunkter på de lämnade förslagen eller gjorda bedömningarna.

Avsnitt 3 - Jourdomstolar

Tingsrätten ansluter sig till utredarens bedömning att en ordning med jourdomstolar inte bör införas med hänsyn till de stora kostnader och praktiska svårigheter som en sådan ordning skulle innebära, jämfört med den begränsade nytta som förväntas uppnås.

Avsnitt 4 - Snabbare lagföring för vuxna lagöverträdare

Tingsrättens framhåll i sitt remissvar av Ds 2017:36 (En snabbare lagföring – Försöksprojekt med ett snabbförfarande i brottmål) vikten av att utvärdera försöksprojektets effekter då förslagen riskerar att bland annat begränsa användningen av alternativ till huvudförhandling och därmed leda till fler huvudförhandlingar. Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått i uppdrag att göra en sådan

utvärdering. Tingsrätten är positiv till att försöksverksamheten kan fortgå parallellt som utvärderingen görs.

Avsnitt 6 - Häktning och snabbare lagföring för frihetsberövande vid mindre allvarlig brottslighet

Tingsrätten delar utredarens uppfattning att det finns behov av effektiva verktyg som möjliggör en snabbare lagföring av brottsaktiva personer som frekvent återfaller i mindre allvarlig brottslighet. Utredarens huvudsakliga förslag i denna del är ett förslag om utökade möjligheter till häktning.

Häktning är ett av de mest ingripande tvångsmedel, något som huvudregeln i 24 kap. 1 § rättegångsbalken markerar genom att det ställs krav på bland annat att brottet ska ha minst fängelse ett år i straffskalan, och bör så långt som möjligt vara förbehållen de allvarligare brotten.

Förslaget är avsett att träffa främst dem som återfaller i olovlig körning, grovt brott, men det anges att i extrema återfallssituationer förväntas också enstaka fall av ringa stöld, rattfylleri och ringa narkotikabrott kunna leda till häktning. Det är således fråga om mål som i regel kan avgöras utan huvudförhandling enligt 45 kap. 10 a § rättegångsbalken eller i den tilltalades utevaro med stöd av 46 kap. 15 a § första stycket 1 rättegångsbalken, under förutsättning att den tilltalade är delgiven stämning och kallelse i målet. Det är angeläget att inte införa bestämmelser som ökar tingsrättens skyldighet att hålla förhandlingar. Om dessa måste hållas inom korta frister riskerar de dessutom att tränga undan andra mål som inte är av förturskaraktär.

Till stor del beror den långa handläggningstiden i tingsrätt på svårigheten att delge den misstänkte stämning och kallelse till huvudförhandling. Problemet framträder särskilt i de fall där den misstänkte saknar känt hemvist. Det är således primärt en delgivningsfråga att lagföring av dessa, oftast lättutredda, brott tar lång tid i tingsrätten. Om formerna för delgivning kan utvecklas, t.ex. genom förenklad delgivning och tillgänglighetsdelgivning och även i övrigt (se utredningens bedömning i avsnitt 8), bör handläggningstiderna i tingsrätten kunna förkortas. Enligt tingsrätten bör sådana alternativ övervägas i första hand.

Det finns därutöver skäl att avvakta utvärderingen av det pågående försöksprojektet innan häktning vid återfall i mindre allvarlig brottslighet övervägs vidare.

Detta remissvar har förberetts av tingsfiskalen Sally Al-Najar. Domarna vid tingsrätten har getts möjlighet att lämna synpunkter.

Per Lennerbrant

Sally Al-Najar